

VANDAAG 08:00

Een suikertaks, werkt dat nou eigenlijk?

3

YOURICK UNTIED

Het zou dé manier zijn om overgewicht tegen te gaan: een speciale accijns op suikerhoudende frisdrank. In het buitenland is er inmiddels al aardig wat ervaring met deze maatregel opgedaan. Wat kan Nederland daarvan leren? En hoe groot is de kans dat de suikertaks ook bij ons wordt ingevoerd?

Tussen alle voedingsbloggers/vloggers, fitboys & girls en healthguru's mengen ook serieuzere partijen zich in de discussie omtrent gezond eten. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) pleit voor een wereldwijde invoering van 20 procent accijns op suikerhoudende dranken en het CDA maakt zich in haar verkiezingsprogramma sterk voor een nationale suikertaks. Een soortgelijke belasting werd al ingevoerd in bijvoorbeeld

België, Frankrijk en in extremere vorm in Mexico. De suikertaks zou overgewicht en obesitas tegengaan, daardoor preventief werken tegen diabetes type 2 en hart- en vaatziekten, en op langere termijn zorgkosten terugdringen. Win-win. Toch bestaat er een sterk tegengeluid. De machtige suikerlobby verzet zich tegen iedere ontmoedigende overheidsbemoediging, maar ook in de (inter)nationale politiek is weinig consensus over een suikertaks. Waarom heeft Nederland eigenlijk geen suikertaks, en heeft een suikertaks zin?

Het probleem

In Nederland kampt bijna een derde van de bevolking met overgewicht (BMI>25) en 12 procent met obesitas (BMI>30), zo blijkt uit cijfers van het CBS. Naast de mentale strijd met de spiegel neemt de fitheid van het lichaam af en nemen risico's op diabetes type 2, hartkwalen en zelfs kanker toe. Een belasting op suiker zou als reactie hierop bijdragen aan een gezonder dieet en een betere algehele gezondheid. Daarnaast kunnen extra belastingopbrengsten als gevolg van een dergelijke taks gebruikt worden voor voorlichting en bevordering van sport onder jongeren. In deze context is een suikertaks geen onwenselijke maatregel. Dat denkt ook het CDA. Hanke Bruins Slot, woordvoerder voor de zorg in het CDA, laat weten dat haar partij meer wil doen aan preventie. 'Nederland staat wereldwijd op de derde plek in de hoeveelheid suiker die wordt geconsumeerd. Steeds meer Nederlanders consumeren te veel suiker zonder dat ze hier bewust voor kiezen.' Het CDA neemt advies van de WHO dan ook serieus en neemt de suikertaks mee in haar verkiezingsprogramma. De extra belastingopbrengsten als gevolg van de taks wil de partij gebruiken voor meer voorlichting en onderzoek én het stimuleren van sport in de eigen buurt, laat Bruins Slot weten.

'Steeds meer Nederlanders consumeren te veel suiker zonder dat ze hier bewust voor kiezen'

Ook GroenLinks zegt welwillend te staan tegenover een suikertaks die de volksgezondheid ten goede komt en de PvdA laat weten bereid te zijn voorstellen van andere partijen te onderzoeken. Eerdere afspraken met de suikersector zijn voor de partij geen reden om af te zien van extra maatregelen. Daarentegen zegt het SP niks te zien in een belasting op suiker, maar ziet zij suikerconsumptie liever teruggedrongen worden door strengere wettelijke normen. De VVD krijgt ook een zuur gevoel van een suikertaks: 'Wat men in zijn of haar boodschappenkar legt, is een individuele afweging waar de overheid niet over gaat,' aldus een woordvoerder van de regeringspartij. Wel vindt de VVD het belangrijk dat er goede informatie beschikbaar is over gezond voedsel.

WOORDVOERDER VAN DE VVD

"Wat men in zijn of haar boodschappenkar legt, is een individuele afweging waar de overheid niet over gaat"

Oppositie

Het tegengeluid in de discussie over de suikertaks komt onder andere van minister Schippers van Volksgezondheid. Volgens de minister is het effectiever om de producten aan te passen vanuit de sector zelf. Een van de argumenten is dat er al een trend zichtbaar is dat (fris)dranken steeds minder suikers bevatten. Dit klopt: de 'light' en 'no sugar' varianten winnen inderdaad terrein, maar cijfers van de Nederlandse Vereniging voor Frisdranken, Waters en Sappen (FWS) laten zien dat de originele, suikerhoudende frisdranken de markt met 70 procent nog steeds domineren. Niet voor niets laat Bruins Slot (CDA) weten het implementeren van de vrijblijvende afspraken uit 2014 te willen versnellen. Ze verwijst naar een schatting van diabetesorganisaties, die

stellen dat westerse landen 5 tot 20 procent van het gezondheidsbudget besteden aan (de gevolgen van) diabetes.

Westerse landen besteden 5 tot 20 procent van het gezondheidsbudget aan diabetes

De goed georganiseerde suikerlobby (bestaande uit koepelorganisaties zoals Cius, Unesda en FWS) waarbinnen de grote non-alcoholische drankproducenten zich groeperen, benadrukt verder dat een nieuwe belasting administratieve kosten met zich meebrengt en de werkgelegenheid kan schaden. In Denemarken leidden deze argumenten en de druk vanuit de sector er mede toe dat de 'fatax' er niet kwam. Daarnaast, niet geheel onbelangrijk, kan het onder politici een impopulaire maatregel zijn: consumenten ervaren hogere prijzen zonder dat daar op korte termijn baten tegenover staan.

Suikerlobby

Volgens Unesda, dat wereldwijd lobbyt voor de frisdranksector namens onder andere Coca-Cola, PepsiCo en Red Bull, werkt een suikertaks niet. De organisatie benadrukt dat obesitas komt door een combinatie van producten, dus niet alleen suiker, en door een gebrek aan beweging. Een belasting op frisdrank zou daarom niet het juiste antwoord zijn. Deze raakt volgens Unesda iedereen, ook de consumenten die niet kampen met overgewicht. Bovendien zijn de gevolgen van een suikertaks volgens Unesda onvoorspelbaar. Consumenten kunnen overstappen op goedkopere, slechtere alternatieven en er kunnen banen verloren gaan. Ook zouden de gezondheidsrisico's van frisdrank en suiker niet duidelijk zijn.

"Consumenten kunnen overstappen op goedkopere, slechtere alternatieven en er kunnen banen verloren gaan"

In lijn met minister Schippers beweert de brancheorganisatie op haar site dat de frisdrank van de bij haar aangesloten bedrijven sinds 2005 al gemiddeld 11,5 procent minder suiker bevat en er steeds meer kleinere verpakkingen worden aangeboden. Toch bestaat van de 91,5 liter frisdrank die Nederlanders in 2015 gemiddeld dronken, 41 liter uit de normale, suikerhoudende cola. Cola is niet eens het zoetste drankje, maar een blikje van 0,33cl bevat al ongeveer 12 suikerklontjes. Uit onderzoek van de Amerikaanse professor Barry M. Popkin blijkt Nederland zelf op de zesde plaats te staan van landen waar het meeste suikerhoudende frisdrank per persoon wordt geconsumeerd.

Praktijk

Onze zuiderburen hebben begin dit jaar een suikertaks van 3 procent geïmplementeerd. Hoewel de tegenstanders, waaronder Coca-Cola en supermarktketen Carrefour, kritiek uiten op de maatregel, die volgens hen vooral de staatskas zou spekken, is er nog weinig bekend over de gevolgen voor de gezondheid en consumptie in België. De accijns komt in de praktijk neer op slechts één cent per blikje en drie cent op een literfles, maar toch zijn de extra belastinginkomsten van de maatregel begroot op 50 miljoen euro per jaar.

In Mexico daalde de verkoop van frisdrank in 2015 met 8 procent

Landen die eerder een suikertaks invoerden, laten wel duidelijk positieve effecten zien. Zo heeft Hongarije sinds 2011 een extra belasting op zout, suiker en cafeïne. Uit onderzoek van het Hongaarse ministerie van

volksgezondheid blijkt dat 26 tot 32 procent van de consumenten de desbetreffende producten minder vaak kocht. Een belangrijke reden hiervoor bleek bewustwording van negatieve effecten die te veel zout, suiker en cafeïne met zich meebrengen — dus niet slechts de prijsstijging. De Fransen hebben sinds 2012 een belasting van 7,16 euro per 100 liter op suikerhoudende dranken. Na jaren van stabiele groei, daalde de verkoop van frisdrank in het eerste twee jaar met respectievelijk 3 en 2 procent. Kortom: een frisdranktaks lijkt te werken.

De meest verregaande maatregel om de consumptie van suikerproducten in te dammen en overgewicht aan te pakken, komt uit Mexico. Met 70.000 diabetesdoden per jaar begon *the world of happiness* te veranderen in *the world of diabetes*. Ondanks de enorme invloed van Coca-Cola in het land — 73 procent van alle frisdrank die verkocht werd in het land was afkomstig van het Amerikaanse bedrijf — heeft Mexico sinds 2014 een belasting van 10 procent op non-alcoholische frisdranken. Onderzoek van het Mexicaans instituut voor volksgezondheid laat zien dat de verkoop van frisdrank in 2015 met 8 procent is gedaald ten opzichte van het moment dat de suikertaks werd ingevoerd.

Europa

Aangezien frisdranken over het algemeen veel toegevoegde suikers bevatten, beïnvloedt een suikertaks deze producten harder dan de meeste sectoren. Hoewel een Nederlandse suikertaks tot dusverre uitblijft, nam Nederland als eurovoorzitter — onder leiding van minister Schippers — wel het voortouw met The Roadmap for Action on Food Product Improvement. Het is een toevoeging op eerdere afspraken waarmee de Europese Commissie een kader biedt voor individuele acties van lidstaten. Het initiatief is vergelijkbaar met de Nederlandse polderafspraken van begin 2014. Schippers sloot toen een akkoord met de voedingsindustrie om zout, suiker en verzadigde vetten in producten terug te dringen zonder actieve overheidsinmenging. Het doel van de Europese afspraken is dat de industrie de hoeveelheid toegevoegde suikers in zijn producten met 10 procent reduceert. Een Europees poldermodel.

Europa wil haar dominante suikerbietpositie niet

SHOUTS

Actie vanuit de Europese Commissie zelf ontbreekt nog. Een onderzoek van de Commissie uit 2014 beperkte zich tot de invloed van voedselbelastingen op concurrentieposities. Het doel van de belastingen — ontmoedigen van ongezonde producten — werd daarentegen niet genoemd. Daarnaast is er een sterke wederzijdse afhankelijkheid tussen de voedingsindustrie en de — door Europa — zwaar gesubsidieerde landbouwindustrie en wil Europa haar dominante suikerbietpositie niet opgeven. Het CDA denkt dat de suikertaks die zij voorstelt een minimaal effect op de landbouw zou hebben, omdat de afzet zich niet beperkt tot Nederland en de vraag niet drastisch zou afnemen.

In een eerder [FTM-artikel](#) over het Europese suikerregime lieten we al zien hoe de landbouwsubsidies de prijs voor suiker in Europa extreem hoog houden. De Europese Unie staat dan ook, net als Nederland, voor een dilemma. Enerzijds wil men de werkgelegenheid in zowel de voedingsindustrie als de landbouw beschermen en oefenen de machtige lobby's druk uit om maatregelen tegen te houden. Anderzijds vallen overconsumptie van suiker en het effect van de suikertaks niet langer te [ontkennen](#). De maatschappelijke kosten van overgewicht gaan volgens [onderzoek](#) van McKinsey zelfs die van oorlog overstijgen.

Dit artikel krijg je cadeau van Follow the Money.

Diepgravende onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Steun ons en

WORD LID

SHOUTS

OBESITAS

COCA-COLA

FRISDRANK

SUIKERTAKS

GERELATEERDE ARTIKELEN

1 AUGUSTUS 06:30

Volksgezondheid in gevaar door landbouwsubsidies

28 AUGUSTUS 2015 15:38

'Excuses' Coca-Cola: mea culpa of PR?

25 AUGUSTUS 2015 06:30

Hoe wetenschappers zich prostitueren

3 REACTIES

OM EEN REACTIE TE PLAATSEN MOET JE BETALEND LID ZIJN [INLOGGEN](#)

FILTER	-1	0	+1	+2
	0	3	0	0

Gerben Gerrits ³

 Vandaag 08:25

0

Welke belasting gaan we heffen om de belastingverslaving te bestrijden?

Rini 2

0

📅 Vandaag 08:39

SHOUTS

Wederom faalt de politiek hier in haar rol om de consument te beschermen. Wel vage afspraakjes maken met de industrie en vooral niet te hard aanpakken.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2014/01/23/akkoord-verbetering-product Samenstelling-zout-verzadigd-vet-suiker>

Laten we vervolgens het gevolg aanpakken en niet de oorzaak.

Pen 5

0

📅 Bewerkt vandaag 08:51

En wat te doen met alle lightproducten? Deze verlagen de bloedsuikerspiegel waardoor we trek krijgen. Omdat er ten onrechte insuline wordt aangemaakt raakt ook dat systeem in de war waardoor wellicht diabetes kan ontstaan.

Waarom zou je een taks willen heffen op verzadigde vetten of cafeïne? Met mate zijn deze stoffen niet schadelijk maar zelfs positief op de gezondheid.

Slechte voedingskeuzes worden vaak veroorzaakt door armoede. Door producten duurder te maken wordt de armoede relatief groter en de keuzes dus niet beter.

PLATFORM VOOR ONDERZOEKSJOURNALISTIEK

Op de hoogte blijven van ons belangrijkste nieuws? Meld je aan voor de wekelijkse nieuwsbrief:

OVER FTM

AUTEURS

VOORWAARDEN

VEELGESTELDE VRAGEN

SHOUTS

TER DEERDAGTIE

Website door:

Hosting door:

evoswitch

SHOUTS